

Asia: VN/24883/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta vuonna 2023

Taksialan kustannustilanne

Sairasvakuutuksesta korvattavan taksimatkan hinnantarkistus vuodelle 2023 perustuu 1.7.2022 jälkeen käytössä olevan taksaan. Tilastokeskuksen indeksi ei tällä hetkellä tue korotustarvetta. Taksialan suurin kustannuserä ovat työvoimakustannukset palkka + sivukulut. Vuodelle 2023 on odotettavissa tavanomaiset suuremmat korotukset erityisen korkean inflaation seurauksena. Suorakorvaus sopimuksessa on taksaan liittyvä ehto taksojen tarkistamisesta vuosittain sopimuskauden aikana 2022 – 2024. Kannamme lausunnossamme huolta valittujen palveluntuottajien alihankkijoiden eli taksiryttäjien kyvystä tuottaa sopimuksen mukaisesti palveluita kela korvaamissa taksimatkoissa.

Vuoden 2015 syyskuusta tämän vuoden syyskuuhun dieselpolttoaineen hinta on noussut 72,6 %, minkä vaikutus kokonaisindeksiin on ollut 4,7 pistettä. Ison esteettömän auton polttoaineenkulutus on vähintään 1,5 kertainen pieneen autoon verrattuna, jolloin polttoainehintojen muutoksen vaikutus niiden osalta olisi ollut vastaavana aikana 9,0 pistettä kokonaisindeksiin, mikäli indeksilaskenta tehtäisiin ison esteettömän kustannusrakenteella.

Autojen polttoaineeseen liittyvä teknologia ja vaihtoehdot kehittyvät koko ajan erityisesti tavanomaisten henkilöautojen osalta. Esteettömien autojen osalta johtuen auton varustelun yhteydessä korirakenteeseen tehtävien muutostöiden vuoksi sähköautot eivät vielä ole vaihtoehto useisiin vuosiin ja käytännössä kaikki pienet ja isot hissi invat ovat seuraavien vuosien ajan käytännössä lähes 100 % diesel polttoainetta käyttäviä ajoneuvoja.

Kela Taksimatkojen tarjouskilpailussa kesällä 2021 annettiin hinta STM enimmäistaksasta yhdellä alennusprosentilla joka koski kaikki kuljetuksia. Kelasto tilaston mukaan v 2021 kaikista taksimatkoista (perityt maksut euroa) kuljetukset jakaantuivat seuraavasti:

Koko maa

	perityt maksut €	osuus matkoista	korvaus %
Invataksi	39 418 378	17 %	80,0
Paaritaksi	11 482 875	5 %	85,4
<u>Taksi</u>	<u>177 963 942</u>	<u>78 %</u>	<u>85,4</u>
Yhteensä	228 865 196	100 %	

Pohjois-Pohjanmaan maakunta

	perityt maksut €	osuus matkoista	korvaus %
Invataksi	2 970 805	11 %	83,5
Paaritaksi	1 533 236	5 %	88,7
<u>Taksi</u>	<u>23 432 191</u>	<u>84 %</u>	<u>89,1</u>
Yhteensä	27 936 231	100 %	

Liitteessä 1 on taulukko matkakorvaukset ajoneuvoittain ja kunnittain

Tarjousasiakirjoissa ei siten ollut mahdollisuutta tehdä painotuksia kalliimpaa erityiskalustoa vaativiin ryhmiin kuten Invakyydit. Invakuljetuksissa ainoa lisäkorvaus tavanomaiseen taksiin verrattuna on avustamislisä jonka suuruus taksa-asetus luonnoksessa korvaus on 16,28 €. Esteettömän kaluston hinta kaikilta osin on erityisen korkea tavanomaiseen henkilöautoon verrattuna ja maksettava avustamislisä ei ole kattanut auton korkeampia pääomakustannuksia pitkään aikaa. Erityisesti maaseudulla invakyytien kappalemäärä vuositasaalla jää suhteellisen alhaiseksi. Vaikeavammaisten palveluasunnot, harrastukset ja oppilaitokset keskittyvät yleensä maakuntien keskuskaupunkeihin. Laskentaesimerkki esteetön auto ajaa vuodessa kela ja sote kyytejä 250 – 350 kpl avustamislisistä saatava korvaus 4 070 – 5 698 € (sis alv 10 %). Saatava korvaus ei kata auton taloudellisen käyttöänsä aikana 3 – 4 vuotta edes pienen inva-auton korkeampia hankintakustannuksia.

Kaikki inva-autot käyttävät diesel polttoainetta ja polttoainekustannus tulee olemaan vielä vuosia huomattavan suuri. Iso esteetön kuluttaa 1,5 – 2 kertaa enemmän kuin tavanomainen henkilöauto, myös pienen esteettömän polttoainekustannus on henkilöautoa jonkin verran suurempi koska auton kokonaispaino on korkeampi.

Esteettömän kaluston riittävyyden varmistaminen jatkossa kela ja sote kuljetuksissa

Vuoden 2024 alusta, edellyttää Kansaneläkelaitos palveluntuottajiltaan kalustoa, jonka päästöluokka on vähintään Euro 6. 30.6.2022 julkaistun ajoneuvorekisterin mukaan, euro 5 päästöluokkaan kuuluvia isoja esteettömiä takseja oli liikennekäytössä 477 kappaletta, mitkä tulee uusia ensi vuoden aikana, jotta niillä voidaan ajaa sairaskorvauksesta korvattavia kuljetuksia. Esityksen mukaan, ison ja pienen esteettömän taksin taksa on sama, jolloin on erittäin todennäköistä, että yrittäjät päätyvät kalustoa vaihtaessaan pieneen esteettömään ison asemasta. Pohjois-Pohjanmaan alueella jossa invakuljetusten määrä on huomattavasti pienempi kuin keskimäärin koko maassa. Pieni esteetön taksi on hankintahinnaltaan olennaisesti edullisempi ja sen käyttökulut ovat myös huomattavasti edullisemmat. Tämä kehityssuunta on jo nyt nähtävillä rekisteröintitilastosta, verrattaessa vuoden 21 ja 22 tammi – elokuun rekisteröintejä, koko maan alueella on isojen esteettömien rekisteröintimäärä laskenut 25.9. Pohjois-pohjanmaan alueelta ei valitettavasti ole Traficom tilastoja käytettävissä mutta Kela matkoja hoitavalta tilausvälitysyhtiöltä saamani tiedon mukaan esteettömien taksien määrä on laskenut koko ajan tasaisesti koko maakunnan alueella. Koska maakunnassa välimatkat ovat pitkiä saatamme tulla tilanteeseen jossa kaikille asiakkaille ei pystytä kela- ja sote kyydeissä ei pystytä toimittamaan esteetöntä autoa tilattu sovitusti. Erityisesti heti tilauksissa esteettömien autojen vähäinen määrä näkyy ensimmäisenä.

On huomioitava esteettömien autojen pitkä toimitusaika 8 – 12 kk automyyjien ja tehtaiden osalta. Kaikki esteettömät autot maahantuonnin jälkeen rakennetaan ja varustellaan yleensä Suomessa sijaitsevilla koritehtailla.

Mikäli esteettömien autojen taksaan ei saada mitään parannusta nyt vahvistettavana olevaan taksa-asetukseen johtaa se esteettömien auton voimakkaaseen vähenemiseen vuoden 2023 aikana.

Taksiyrittäjien osalta ratkaisuun jossa erityisesti Euro 5 ja vaihtoiässä olevat Euro 6 inva autoja tilauksen ohjautuu entistä useamman yrittäjän osalta tavanomaiseen henkilöautoon. Osa esteettömän auton yrittäjistä on lopettanut tai tulee sen tekemään v 2023 aikana.

Jotta tämä huolestuttava kehitys saataisiin korjattua, esitämme, että asetuksen 3§:n muutetaan esteettömien autojen osalta seuraavasti:

Ajomatkamaksu määräytyy ajomatkan pituuden ja matkustajien lukumäärän perusteella ja se jaetaan kahteen taksaluokkaan seuraavasti:

- 1) taksaluokka I: enintään 1,67 euroa kilometriltä, kun matkustajia on yhdestä neljään;
- 2) taksaluokka II: enintään 2,14 euroa kilometriltä, kun matkustajia on enemmän kuin neljä. Jos vakuutetun kuljettaminen edellyttää paariautoa **tai esteetöntä ajoneuvoa**, ajomatkamaksu määräytyy taksaluokan II mukaisesti.

Vaikutukset kokonaiskustannuksiin

Esteettömien invataksi kyyteinä korvattavien osuus koko maan kela kustannuksista matkojen määrä ja perityt maksut mikäli siirryttäisiin käyttämään taksaluokkaa II on hyvin vähäiset. Liitteessä 2 on laskelma jonka mukaan koko maan osalta Kela korvauskustannukset kasvaisivat v 2023 vain 1,19 % summa 2 299 968 €. Pohjois-Pohjanmaan maakunnan osalta vastaavat luvut v 2023 vain 0,83 % summa 204 104 €. Laskelmissa otettu huomioon arvio matkamäärän kasvu n 5 % vuodessa ja kilpailutuksessa 2022 annetut suuremmat alennukset tilastovuoteen 2021 verrattuna.

Sote kuljetusten järjestämisvastuu siirtyy v 2023 alusta alkaen Hyvinvointi maakunnille. On äärimmäisen tärkeää huolehtia koko maan alueella yrittäjävetoisen liikennepalveluverkon säilymisen edellytykset esteettömien henkilöiden kuljetuksissa. Taksa-asetus ei koske vain kela kyytejä vaan taksa asia tulee nähdä koko julkisen sektorin hankkimien kuljetusten asiana.

Arvonlisäverolain väliaikainen muutos

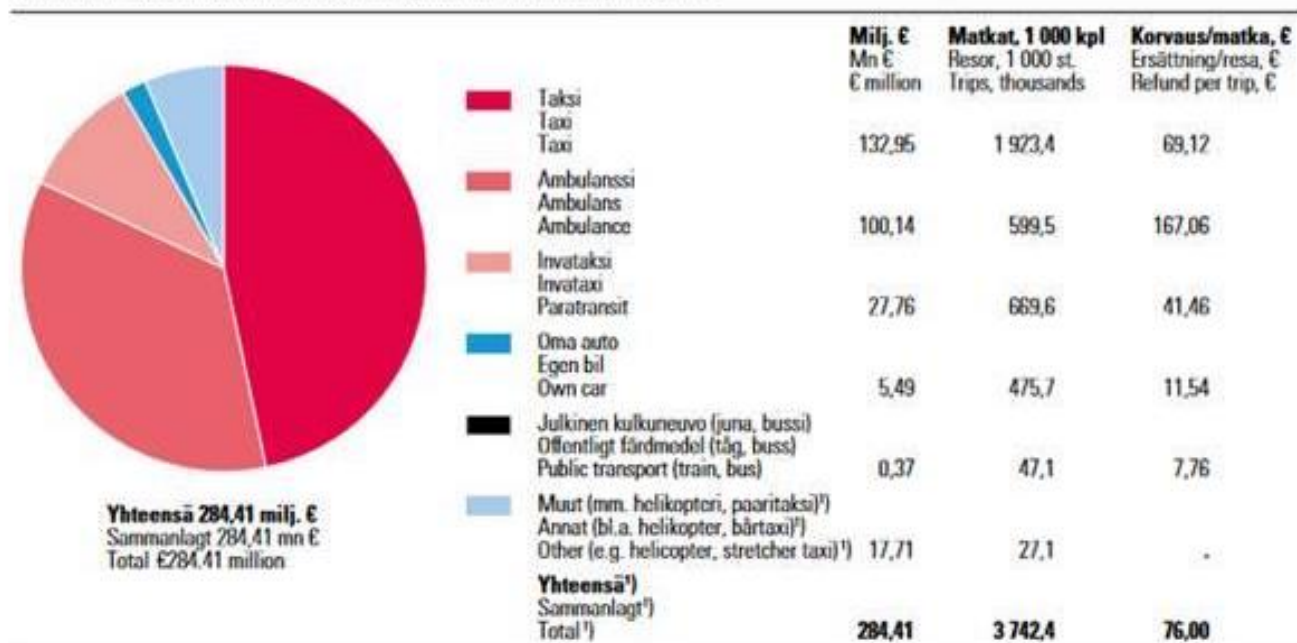
Esitämme asetusluonnoksessa esitettyihin perusteluihin viitaten, että asetuksen yksikköhinnat määritellään arvonlisäverollisina ja 1§ muutetaan muotoon: ” Tässä asetuksessa säädetään sairaskorvauksesta korvattavien taksimatkojen arvonlisäverollisista enimmäishinnoista ja niiden lisäksi perittävistä lisämaksuista”.

Veijola Olli
Pohjois-Suomen Taksiyrittäjät ry

Kuvio 29. Matkakorvaukset kulkuneuvoittain 2020

Figur 29. Reseersättningar enligt färdmedel 2020

Chart 29. Refunds for travel costs by method of transport, 2020

1) Sisältää korvaukset, joissa kulkuvälinettä ei voi eritellä.
Inkluderar ersättningar där färdmedlet inte är specificerat.
Includes refunds where the method of transport cannot be specified.

Huom. Luvut sisältävät myös kuntoutuspalveluiden käytöstä aiheutuneet matkat.

Anm. I talen ingår även resor i samband med rehabilitering.

N.B. The figures include rehabilitation-related transportation.

Lähde: SVT. Kela: Sairaanhoidokorvaukset www.kela.fi/tilastot.

Källa: FOS. FPA: Sjukvårdsersättningar www.fpa.fi/statistik.

Liite 2

Koko maa								
Kulkuneuvo/korvausperuste								
Aika		Saajat	Matkojen lukumäärä	Perityt maksut euroa	Korvaukset euroa	Korvaus %	Kustannuk	Korvaukset e/matka
2021	Invataksi	81 479	783 802	39 418 378	31 529 964	80,0	50,29	40,23
	Paaritaksi	41 353	82 254	11 482 875	9 803 543	85,4	139,60	119,19
	Taksi	286 155	2 198 989	177 963 942	152 068 348	85,4	80,93	69,15
		408 987	3 065 045	228 865 196	193 401 855			
	Matkojen lukumäärä 783 802 kpl							
	Arkisin 95 %		744 611 kpl	Perusmaksu 5,43 €		280 307 €		
	yö/viikonloppuisin 5 %		39 190 kpl	Perusmaksu 8,28 €		22 488 €		
	Lisämaksut		783 802 kpl	Avustamislisä 14,43 €		11 310 262 €		
	Yhteensä					15 677 992 €		
	Perityt maksut					39 418 378 €		
	Perusmaksujen ja avustamislisien osuus					15 677 992 €		
	Ajomaksutaksan I osuus perityt maksut					23 740 386,00 €		
	Josta hitaan ajon osuus 30 % veloitus odotustaksa					7 122 115 €		
	Puhtaan ajomatkataksa 1 osuus perityt korvaukset					16 618 271 €		
	Kela kilpailutuksen tuloksena koko maan keskiarvo on seuraava							
	v 2021 ajomatkataksa I					1,48 €/km		
	v 2023 ajomatkataksa II					1,79 €/km		
	Kustannusvaikutus kasvu					17,30 %		
	Taksan osuus					16 618 271 €		
	Taksaluokan korotus II taksaa 17,3 %					2 874 960 €		
	Asiakkaan maksaman omavastuun (80 %) jälkeen lisäkustannus 1,19 %					2 299 968 €		

Aika		Saajat	Matkojen lukumäärä	Perityt maksut euroa	Korvaukset euroa	Korvaus %	Kustannukset e/matka	Korvaukset e/matka
2021	Invataksi	4 058	54 339	2 970 805	2 481 154	83,5	54,67	45,66
	Paaritaksi	3 972	8 493	1 533 236	1 360 199	88,7	180,53	160,16
	Taksi	26 979	208 362	23 432 191	20 884 384	89,1	112,46	100,23
		35 009	271 194	27 936 231	24 725 737			
	Matkojen lukumäärä 54 339 kpl							
	Arkisin 95 %		54 339 kpl	Perusmaksu 5,43 €		51 622 €		
	yö/viikonloppuisin 5 %		54 339 kpl	Perusmaksu 8,28 €		2 716 €		
	Lisämaksut		54 339 kpl	Avustamislisä 14,43 €		784 111 €		
	Yhteensä					1 086 906 €		
	Perityt maksut					2 970 805 €		
	Perusmaksujen ja avustamislisien osuus					1 086 906 €		
	Ajomaksutaksan I osuus perityt maksut					1 883 899,00 €		
	Josta hitaan ajon osuus 25 % veloitus odotustaksa					470 974 €		
	Puhtaan ajomatkataksa 1 osuus perityt korvaukset					1 412 925 €		
	Kela kilpailutuksen tuloksena koko maan keskiarvo on seuraava							
	v 2021 ajomatkataksa I					1,48 €/km		
	v 2023 ajomatkataksa II					1,79 €/km		
	Kustannusvaikutus kasvu					17,30 %		
	Taksan osuus					1 412 925 €		
	Taksaluokan korotus II taksaa 17,3 %					244 436 €		
	Asiakkaan maksaman omavastuun (83,5 %) jälkeen lisäkustannus 0,83 %					204 104 €		

Taksataulukko keskimääräinen alennusprosentti – 25 % v 2022 ja alla olevat hinnat soveltuu keskiarvolaskelmiin

Perusmaksu

Arkipäivänä klo 6:n ja 20:n välisenä aikana taikka klo 6:n ja 16:n välisenä aikana lauantaina tai kirkkolain (1054/1993) 4 luvun 3 §:n mukaisten juhlapäivien, vapunpäivän tai itsenäisyyspäivän aattona	5,78	€	4,62	€	5,09	€
Muina aikoina ja sunnuntain ollessa aattopäivä	8,81	€	7,05	€	7,75	€

Ajomatkamaksu

Taksaluokka I (1-4 henkilöä)	1,58	€/km	1,26	€/km	1,39	€/km
Taksaluokka II (yli 4 henkilöä tai parikuljetus)	2,03	€/km	1,62	€/km	1,79	€/km

Odotusmaksu

Odotusmaksu	46,08	€/tunti	36,86	€/tunti	40,55	€/tunti
-------------	-------	---------	-------	---------	-------	---------

Avustamislisä

Avustaminen noutokohteesta autoon tai kuljetuksen päätepisteessä autosta sisätilaan ja kuljettaminen on edellyttänyt invataksia tai esteetöntä taksiautoa	15,38	€	12,30	€	13,53	€
Avustaminen edellä mainittujen edellytysten lisäksi kantamalla käsivoimin tai erityisen CE-merkityn porraskiipijän avulla rakennuksen vähintään neljä askelmaa käsittävässä portaikossa tai asiakasta on avustettu CE- merkityillä paareilla ja asiakkaan kuljettaminen on edellyttänyt parivarustettua ajoneuvoa	29,47	€	23,58	€	25,93	€